

Vihdin kunnan kotoutumisohjelma 2025

Johdanto	1
Keskeiset käsitteet	3
Osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi	4
Kotoutumissuunnitelma	5
Monikielinen yhteiskuntaorientaatio	6
Kotoutumiskoulutus.....	7
Tuki, neuvonta ja ohjaus	10
Kunnan muut kotoutumista edistävät palvelut	11
Varhaiskasvatus ja esiopetus.....	12
Perusopetus	12
Kirjasto- ja kulttuuritoimi	14
Nuorisopalvelut	15
Sosiaalipalvelut	16
Terveyspalvelut	17

Johdanto

Tammikuussa 2025 voimaan astunut laki 681/2023 kotoutumisen edistämisestä¹ ("kotoutumislaki") velvoittaa kuntia tuottamaan kotoutumista edistäviä palveluita kaikille kunnassa asuville maahanmuuttajille, joilla on kotikuntamerkintä väestötietojärjestelmässä. Lain tavoitteena on vahvistaa maahanmuuttaneiden työllisyyttä ja osallisuutta yhteiskunnassa, sekä edistää yhdenvertaisuutta ja myönteistä vuorovaikutusta eri väestöryhmien kesken (Kuva 1).

Kuva 1: Oikeusministeriön näkemys hyviin väestösuhteisiin liittyvistä osa-alueista ja yhteiskunnallisista toimijoista.

Tämä asiakirja kuvaa lain vaatimaa kotoutumisohjelmaa, eli kotoutumisen alkuvaiheen palvelukokonaisuutta, joka kunnilla on oltava tarjolla kaikille ulkomaan kansalaisille, joiden ensimmäisestä oleskeluluvan myöntämisestä on kulunut enintään kolme vuotta.²

¹ Laki kotoutumisen edistämisestä 681/2023. Annettu Helsingissä 14.4.2023 ja tullut voimaan 1.1.2025. Saatavilla sähköisesti osoitteessa <https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/2023/681>.

² Valtakunnallisen kotoutumisen asiakastietojärjestelmän (Koto-AJ) käyttöönoton myötä kunnilla on näkymä paikkakunnalle asettuneen maahanmuuttajan aiemmista vaiheista. Mikäli asiakas on

Jos viranomainen on tehtävässään saanut tietää henkilöstä, joka täyttää edellä mainitut kriteerit, ja jolla arvioidaan olevan tarve kotoutumista edistävillä palveluilla, sen on ohjattava henkilö kotoutumista edistävien palveluiden piiriin tai henkilön antaessa suostumuksensa otettava yhteyttä kunnan maahanmuuttopalveluihin, jotta palveluiden tarve voidaan arvioida.

Kotoutumisohjelmassa määriteltyjen palvelujen päämääränä on edistää maahanmuuttajan kotoutumista, työllisyyttä tai yrittäjyyttä, osaamista ja työelämävalmiuksia, yhdenvertaisuuden, osallisuuden ja tasa-arvon toteutumista, terveyttä ja hyvinvointia, arjen kansalaistaitoja sekä osallistumista järjestötoimintaan ja muuhun yhteiskunnalliseen toimintaan. Kotoutumisohjelmaa on tarkoitus kehittää jatkuvasti, jolloin palvelukuvauskin tulee päivittymään säännöllisesti.

Kotoutumisohjelmaan kuuluu kotoutumislain 13 §:n mukaisesti:

- Osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi
- Kotoutumissuunnitelman laadinta
- Monikielinen yhteiskuntaorientaatio
- Kotoutumiskoulutus tai muu palvelu, joka edistää suomen/ruotsin kielen osaamista, luku- ja kirjoitustaitoa, yhteiskunta- ja työelämävalmiuksia sekä työllistymistä ja yrittäjyyttä
- Ohjelman aikaista ohjausta ja neuvontaa

Mikäli kotoutuja on rekisteröitynyt työvoimapalvelujen työnhakija-asiakkaaksi, vastaa yllä mainittujen toimeenpiteiden toteuttamisesta pitkälti työvoimaviranomainen. Kirkkonummen, Vihdin ja Siuntion työllisyysalueella työvoimapalvelut toteutetaan kolmen kunnan yhteistyönä siten, että Kirkkonummi toimii vastuukuntana. Vihdissä kotoutumista tukevia työvoimapalveluja on saatavilla Nummelan yhteispalvelupisteellä samassa osoitteessa maahanmuuttopalveluiden kanssa.

Kunnan organisointivastuulla puolestaan on kotoutumista edistävät palvelut työvoimaan kuulumattomille asiakkaille. Tämä ryhmä koostuu alaikäisistä oppivelvollisista, kotona lastaan hoitavista vanhemmista sekä eläkeikäisistä.

Vihdin kotoutumisohjelma sisältää lakisääteisten kokonaisuuksien lisäksi myös muita maahanmuuttajien hyvinvointia, terveyttä ja kotoutumista edistäviä palveluita. Näitä kehitetään jatkuvasti kunnan palveluina sekä yhteistyössä seudun yhdistyskentän ja oppilaitosten kanssa.

jo suorittanut osan kotoutumisohjelmasta toisella paikkakunnalla, ei samaa sisältöä ole tarkoituksenmukaista tarjota uudestaan.

Keskeiset käsitteet

Kiintiöpakolainen: Erityisen haavoittuvassa asemassa oleva henkilö, jolle on myönnetty YK:n pakolaisjärjestön UNHCR:n esityksestä maahantulolupa ja kuntapaikka valtion budjetissa vahvistetun pakolaiskiintiön puitteissa. Edustaa pientä vähemmistöä maahanmuuttajista.

Kotoutuja-asiakas: Maahanmuuttaja, jolla on joko kunnan viranomaisen tai työvoimaviranomaisen laatima, voimassa oleva kotoutumissuunnitelma.

Kotoutuminen: Maahanmuuttajaa koskeva yksilöllinen prosessi, joka tapahtuu vuorovaikutuksessa ympäröivän yhteiskunnan kanssa. Sen aikana maahanmuuttajan osallisuus työ- ja elinkeinoelämässä, koulutuksessa, järjestötoiminnassa tai muussa yhteiskunnan toiminnassa syvenee ja monipuolistuu. Kotoutunut maahanmuuttaja tuntee olevansa yhteiskunnan aktiivinen ja täysivaltainen jäsen. Olotilan saavuttaakseen on hänen omaksuttava asuinmaansa kieltä, kulttuuria sekä yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavia tietoja ja taitoja. Kotoutuminen ei kuitenkaan edellytä alkuperäisen kulttuuri-identiteetin hylkäämistä. Päinvastoin, maahanmuuttajan tukeminen oman kielen ja kulttuurin ylläpitämisessä tutkitusti edesauttaa kotoutumista. Vastavuoroisesti vastaanottava yhteiskunta saa uusia vaikutteita ja monimuotoistuu.

Kotoutumissuunnitelma: Maahanmuuttajan yksilöllinen suunnitelma toimenpiteistä ja palveluista, joiden tarkoituksena on tukea hänen mahdollisuuksiaan hankkia riittävä paikalliskielen taito sekä muita yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavia eväitä.

Kulttuuritietoisuus: Viranomaisen tai muun toimijan kyky huomioida esimerkiksi viestinnässä ja asiakaskontaktissa kulttuurin vaikutuksen sekä itsessään että asiakkaassa.

Maahanmuuttaja: Suomeen muuttanut henkilö, joka asuu maassa pysyväisluonteisesti oleskeluluvalla. Vuonna 2023 Vihdin väestöstä ulkomaalaistaustaisia oli 7% ja heistä valtaosalla oli työntekoon ja EU-kansalaisuuteen perustuva oleskeluoikeus.

Pakolainen: Ulkomaalainen, jolla on perustellusti aihetta pelätä joutuvansa vainotuksi alkuperän, uskonnon, kansallisuuden, tiettyyn yhteiskunnalliseen ryhmään kuulumisen tai poliittisen mielipiteen vuoksi. Hänen turvapaikkahakemuksensa on hyväksytty ja hänet on virallisesti tunnustettu vastaanottavassa maassa. Vuonna 2024 pakolaisten osuus EU:n koko väestöstä oli 1,7%.

Tilapäinen suojelu: Suojelu, jota voidaan antaa kansainvälisen suojelun tarpeessa olevalle ulkomaalaiselle, jonka turvallinen paluu kotimaahansa tai pysyvään asuinmaahansa ei ole mahdollinen sen vuoksi, että maasta tai sen lähialueilta on tapahtunut ihmisten joukkopako aseellisen selkkauksen tai muun väkivaltilanteen taikka ympäristökatastrofin vuoksi.

Osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi

Kun maahanmuuttopalveluihin ohjautuu alle kolme vuotta Suomessa asunut ulkomaan kansalainen, on hänelle käynnistettävä viipymättä osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi, mikäli hän itse sitä pyytää, tai mikäli viranomainen arvioi hänen sitä tarvitsevan. Palvelutarpeen arviointi tehdään pääasiassa aina, jos maahanmuuttaja

- on työtön työnhakija;
- saa lasten kotihoidon tukea;
- saa toimeentulotukea muuten kuin tilapäisesti;
- on saapunut alaikäisenä ilman huoltajaa;
- on ihmiskaupan uhri
- kuuluu kansainvälisen suojelun piiriin;

Tavoitteena on henkilökohtaisen alkuhaastattelun ja sitä seuraavien mahdollisten tarkentavien selvitysten avulla hahmottaa asiakkaan onnistuneeseen ja omatoimiseen kotoutumisprosessiin tarvittavat tarkoituksenmukaiset toimet. Palvelutarpeiden selvittämiseksi maahanmuuttaja voidaan ohjata tarvittaviin asiantuntija-arviointeihin ja tutkimuksiin, kuten kielitesteihin.

Kun on kyse työttömästä työnhakija-asiakkaasta, arvioinnin suorittaa työllisyysalueen paikallinen työvoimaviranomainen. Muissa tapauksissa arvioinnit suorittaa maahanmuuttokoordinaattori yhdessä kotoutumisohjaajan kanssa. Asiakas tavoitetaan mm. Kelan Keltu-palvelun avulla, sillä sinne listautuu kotoutujat, jotka saavat pitkäaikaisesti toimeentulotukea. He erottuvat siten työnhakijoista, jotka saavat työmarkkinatukea.

Palvelutarpeen arviointi koostuu yhdellä tai kahdella istunnolla suoritettavasta haastattelusta. Alkuun selostetaan henkilötietojen käsittely sekä kuvaillaan palveluprosessia ja kotoutumista edistävien palveluiden tavoitteita. Sitten selvitetään asiakkaan

- luku- ja kirjoitustaidon taso
- kielitaito
- osaaminen eli koulutus- ja työhistoria
- oppimisvalmiudet
- työllistymisen ja kotoutumisen edellytyksiin vaikuttava työ- ja toimintakyky

Tämä jälkeen kartoitetaan maahanmuuttajan

- tavoitteet ja toiveet
- koulutustarpeet
- järjestön, yhdistyksen tai yhteisön toimintaan osallistumisen tarpeet
- mahdolliset muut tarpeet kuten sosiaalisen tuen tarve tai kuntoutustarve
- muut työllistymiseen ja kotoutumiseen merkittävästi vaikuttavat tekijät.

Mikäli asiakas on nuoren ikänsä, statuksensa tai elämäntilanteensa vuoksi haavoittuvassa asemassa, suoritetaan arviointi yhdessä kotoutumista tukevien sosiaalipalvelujen sosiaalityöntekijän kanssa. Kunta tai hyvinvointialue voi ohjata henkilön tarvittaessa myös muiden viranomaisten palveluihin, palveluntuottajan kotoutumista edistävään palveluun taikka järjestön, yhdistyksen tai yhteisön toimintaan.

Kotoutumissuunnitelma

Palvelutarpeen arvioinnin perusteella viranomainen laatii asiakkaalle kotoutumissuunnitelman, mikäli katsoo asiakkaan sitä tarvitsevan kotoutumisensa edistämiseksi. Laatimiseen osallistuu asiakkaan lisäksi myös sosiaalityöntekijä, jos asiakkaalla on edellä arvioitu olevan monialaista yhteistyötä edellyttävä palvelutarve.

Kotoutumissuunnitelma voi olla henkilökohtainen tai koko perhettä koskeva. Sen päämääränä on tehokas kotoutuminen ja se on velvoittava. Tämä tarkoittaa sitä, että kotoutujan on noudatettava suunnitelmaa ja pidettävä maahanmuuttokoordinaattori tai työvoimaviranomainen ajan tasalla sen toteutumisesta. Hänen on ilmoitettava elämäntilanteeseen liittyvistä muutoksista, jos ne vaikuttavat tavoitteiden saavuttamiseen.

Ensimmäinen suunnitelma laaditaan vuodeksi ja siinä sovitaan seurannasta. Suunnitelma tarkistetaan vähintään puolen vuoden välein tai kun ilmenee tarve sen päivittämiselle, esimerkiksi asiakkaan pyynnöstä. Yhteenlaskettuna suunnitelmia voi olla enintään kahdeksi vuodeksi. Tätä enimmäiskestoja voidaan pidentää vielä enintään kahdella vuodella seuraavista perustelluista syistä:

- kotoutuja-asiakkaalla on niin vähäinen koulutustausta, että paikallisen kielen oppiminen ja tutkinnon hankkiminen vie tavallista pidempään
- kotoutujalla on monialaisten palveluiden tarve, jolloin hänen kotoutumisensa ja työllistymisensä vaatii erityisiä toimenpiteitä
- suunnitelmaa ei ole tilapäisesti voitu toteuttaa vamman, sairauden, raskaus- tai vanhempainrahopäivien käyttämisen vuoksi tai muusta näihin verrattavasta syystä
- enimmäiskesto on kulunut asiakkaan saadessa kotihoidontukea ja täten osallistuessa kotoutumissuunnitelmaan vain osa-aikaisesti

Kotoutumissuunnitelmassa määritellään selkeät tavoitteet. Alle 25-vuotiaalla tavoitteena on aina vähintään toisen asteen koulutuksen suorittaminen. Muiden on kehitettävä työelämävalmiuksiaan päämääränään työllistyminen tai yrittäjäyys. Kaikille pyritään tarjoamaan yhteiskuntaorientaatiota. Asiakas on ohjattava sovittuun koulutukseen tai muuhun kotoutumista ja työllistymistä edistävään palveluun

kuukauden kuluessa kotoutumissuunnitelman laatimisesta. Kotoutumissuunnitelma päättyy joko enimmäisajan tultua täyteen tai sitten, kun suunnitelmassa asetetut tavoitteet on saavutettu.

Työvoimaviranomaisen laatima kotoutumissuunnitelma ohjaa käytännössä usein vuoden kestävään kotoutumiskoulutukseen, työvoimakoulutukseen tai omaehtoisina opintoina suoritettaviin ammattiopintoihin. Vihdin kunnan kotoutumissuunnitelma työvoimaan kuulumattomille voi puolestaan sisältää seuraavia elementtejä: suomen tai ruotsin kielen kurssuja Hiiden opistolla tai verkossa, kielikahviloissa asioimista, kirjastopalveluihin ja harrastusmahdollisuuksiin tutustumista, uimataidon hankkimista, vapaaehtoistyön kokeilemistä ja osallistumista erinäisiin maahanmuuttopalveluiden järjestämiin infotilaisuuksiin tai lyhytkursseille.

Kotoutumissuunnitelma kirjataan digitaaliseen kotoutumisen asiakastietojärjestelmään. Sen velvoittavuus tuodaan asiakkaalle ilmi ja siihen yhdessä sovitut sisällöt luovutetaan asiakkaalle kirjallisena.

Monikielinen yhteiskuntaorientaatio

Yhteiskuntaorientaatio on vasta Suomeen muuttaneille suunnattu kurssi, jonka tavoitteena on perehdyttää maahanmuuttaja suomalaisen yhteiskunnan toimintaan. Kurssi tarjoaa perustavanlaatuaista tietoa Suomessa asumisesta, elämisestä ja työskentelemisestä. Se antaa täällä tarvittavia kansalaistaitoja, tutustuttaa tulijan Suomen tarinaan ja antaa hyvät eväät Suomeen kotoutumiseen.

Vuonna 2025 voimaan astuva kotoutumislaki velvoittaa kunnat järjestämään monikielistä yhteiskuntaorientaatiota kaikille kunnan kotoutuja-asiakkaille ja siitä on säädetty tarkemmin Valtioneuvoston asetuksessa monikielisestä yhteiskuntaorientaatiosta. Kurssin suorittaminen merkitään näin ollen tavoitteeksi kunkin asiakkaan kotoutumissuunnitelmaan ja hänet pyritään ohjaamaan palveluun mahdollisimman nopeasti, tarjolla olevien kurssien puitteissa.

Kurssi sisältää kohderyhmästä riippuen 36-70h dialogista opetusta ja edellyttää myös itsenäistä opiskelua. Se järjestetään mahdollisuuksien mukaan kotoutujan äidinkielellä tai hänen muutoin hyvin osaamallaan kielellä. Kurssi voidaan toteuttaa osittain tai kokonaan tulkitseminen hyödyntäen, jos opetuksen toteuttaminen on käytännössä mahdotonta asiakkaiden vähäisen määrän, kouluttajien saatavuuden, kielen harvinaisuuden tai muun perustellun syyn vuoksi. Toteutusmalleina voivat olla sekä lähi-, hybridi- että etätoteutukset. Jos on ilmeistä, että asiakkaalla ei ole tarvetta osallistua

yhteiskuntaorientaatiokurssille, voidaan palvelun kirjalliset materiaalit toimittaa asiakkaalle, jotta hän tutustuu niihin omatoimisesti.³

Vihdissä yhteiskuntaorientaatiota on tähän mennessä pilotoitu kesällä 2025 kolme viikkoa kestäneellä kurssilla, joka oli suunnattu arabiankielisille kotiaideille. Seuraava kohderyhmä muodostuu Vihtiin syksyllä saapuvista kiintiöpakolaisista. Kurssi pyritään järjestämään ryhmämuotoisena opetuksena silloin, kun riittävä määrä samankielisiä kotoutuja-asiakkaita olisi aloittamassa palvelua. Arabiankielisten ohella yksi selkeä ryhmä muodostuu tilapäisen suojelun asiakkaista, eli ukrainankielisistä. Muut hyvin edustetut kielet Vihdissä ovat venäjä, viro, turkki, kurdi, thai ja englanti. Haasteena on tavoittaa yksittäisiä maahanmuuttaneita, jotka ovat eläneet Suomessa alle kolme vuotta, mutta eivät ole hakeutuneet työllisyyspalveluiden saati maahanmuuttopalveluiden piiriin.

Yhteiskuntaorientaatiokurssien järjestämiseksi tullaan tekemään yhteistyötä naapurikuntien, vapaan sivistystyön oppilaitosten ja muiden palveluntuottajien kanssa. Vuosiin 2025 ja 2026 suhtaudutaan kokeiluvuosina, joiden aikana selviää, kuinka paljon kotoutuja-asiakkaita kykenemme paikallisesti ja alueellisesti kokoamaan yhden kurssin osallistujakunnaksi. Yhteiskuntaorientaation kouluttajia on kuluneena vuonna kouluttanut Diakonia-ammattikorkeakoulu ja Tampereen aikuiskoulutuskeskus.

Kotoutumiskoulutus

Kotoutuja-asiakkaalle järjestetään kotoutumiskoulutusta hänen kotoutumisen tavoitteisiinsa, osaamiseensa ja kotoutumisen palvelutarpeeseensa perustuen. Työnhakijaksi ilmoittautunut maahanmuuttaja ohjataan työvoimaviranomaisen toimesta tyypillisesti työvoimakoulutuksena toteutettuun kotoutumiskoulutukseen. Kotoutumiskoulutus voidaan toteuttaa myös omaehtoisena opiskeluna.

Kotoutumiskoulutuksen kielellisenä tavoitteena on, että kotoutuja-asiakas saavuttaa suomen tai ruotsin⁴ kielessä toimivan peruskielitaidon voidakseen toimia jokapäiväisen elämän tilanteissa, työelämässä ja jatko-opinnoissa. Tämä vastaa keskimäärin taitotason B1.1 mukaista kielitaitoa. Koulutus sisältää kieliopinintojen lisäksi tapauksesta riippuen eri osa-alueita:

³ Esimerkkiasiakas: samankaltaisesta pohjoismaisesta yhteiskunnasta Suomeen muuttanut korkeakoulutettu henkilö, jolla on tänne läheisistä sukulaisuussuhteista ja säännöllisistä matkoista johtuen laaja paikallistuntemus.

⁴ Ruotsin kielellä kotoutumisen mahdollisuus on puhututtanut Vihdissä. Valtio myöntää tukea ruotsinkieliseen kotoutumistyöhön kuitenkin vain ruotsinkielisille ja kaksikielisille kunnille. Länsi-Uudellamaalla ainoastaan Raasepori on ostanut kotoutumiskoulutusta ruotsin kielellä.

- aikaisemmin hankitun osaamisen tunnistamista⁵;
- ammatillisten valmiuksien tai muiden työelämävalmiuksien opetusta;
- uraohjausta tai ammatillista suunnittelua ja ohjausta jatko-opintoihin, työllistymistä edistäviin palveluihin tai työmarkkinoille;
- muuta opetusta, joka edistää yhteiskunnallisia, kulttuurisia ja arjen kansalaistaitoihin liittyviä valmiuksia.

Opetushallitus on vuonna 2022 julkaissut kotoutumiskoulutuksen opetussuunnitelman perusteet⁶, joiden mukaan koulutuksen tulee sisältää seuraavat osa-alueet (enintään 80 op)

- kieli- ja viestintäosaaminen 40–50 op
- yhteiskunta- ja työelämäosaaminen 20–30 op, sisältäen työssäoppimista väh. 8 op
- ohjaus 7 op
- valinnaisia opintoja⁷

Lisäksi koulutuksen osana on järjestettävä suomen tai ruotsin kielitaidon päättötestaus, jossa opiskelija suorittaa luetun ymmärtämisen, kuullun ymmärtämisen, kirjoittamisen ja puhumisen osakokeet.

Kyseistä koulutuspakettia tarjoaa Vihdin seudulla useampi palveluntarjoaja. Työllisyysalueen päätöksellä kotoutumiskoulutusta hankitaan ajalla 2.1.2025–31.12.2028 pääosin Arffman Oy:lta, minkä jälkeen palvelu kilpailutetaan uudelleen.⁸ Koulutus on opiskelijalle maksutonta ja sitä tullaan tarjoamaan paikallisista asiakasmääristä riippuen vaihtelevasti Nummelassa, Veikkolassa ja Lohjalla. Kotoutuja-asiakkaat voivat siis halutessaan osallistua heille parhaiten sopivaan koulutukseen yli työllisyysaluerajojen.

Koulutus kestää pääsääntöisesti yhden vuoden ja koostuu neljästä moduulista. Moduulit 1–2 muodostavat koulutuksen alkuvaiheen ja moduulit 3–4 koulutuksen päättövaiheen. Koulutuksia aloitetaan kysynnän mukaan erilaisina polkuina⁹, opiskelijan lähtötaso-osaamisen perusteella. Eri polkuja pyritään aloittamaan ensisijaisesti aina, kun opiskelijamäärät ovat niihin riittäviä. Jos opiskelijamäärät eivät ole riittävät, voi koulutuksen aloittaa myös sekaryhmänä. Ryhmän tavoitekeko on 20 opiskelijaa. Ryhmä

⁵ Mikäli opiskelijan työllistymisen kannalta on olennaista saada pätevyys Suomessa säänneltyyn ammattiin, oikeustieteelliseen ammattiin tai päätös korkeakoulututkinnon tason rinnastamisesta, opiskelija ohjataan tutkinnon tunnustamiseen toimivaltaiselle viranomaiselle. Koulutuksen aikana neuvotaan ja tuetaan opiskelijaa tutkinnon tunnustamisprosessin käynnistämisessä ja siihen liittyvissä mahdollisissa jatkotoimissa osana urasuunnittelua ja ohjausta.

⁶ Lisätietoa OPH:n vuoden 2022 kotoutumiskoulutuksen perusteista:

<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/kotoutumiskoulutus>

⁷ Opiskelijalla tulee olla mahdollisuus erilaisten työelämän sertifikaattien (esim. hygieniapassi tai työturvallisuuskortit) suorittamiseen koulutuksen aikana. Sertifikaattien suorittaminen pitää kuitenkin olla perusteltua opiskelijan työllistymisen näkökulmasta.

⁸ Ennen 1.1.2025 alkaneet Luksia-ammattikoulun kotoutumiskoulutukset jatkuvat nyky muodossaan kurssin päättymiseen saakka, lokakuulle 2025 asti.

⁹ Peruspolku 240 opiskelijatyöpäivää tai hitaasti etenevien polku 280 opiskelijatyöpäivää.

voidaan käynnistää 10–22 opiskelijalla ja sitä voidaan täydentää koulutuksen aikana 20 opiskelijan ryhmäkokoon asti.

Mikäli palvelutarpeen arvioinnissa todetaan, että asiakkaalla on nuorena ollut rikkonainen koulupolku, eikä hänellä ole vie edellytyksiä aikuisopintojen suorittamiselle, hänet ohjataan aikuisten perusopetuksen piiriin. Asiakkaan tarpeen mukaisesti tämä kokonaisuus voi myös sisältää luku- ja kirjoitustaitokoulutusta. Kotoutumiskoulutuksen kesto on tällöin luonnollisesti pidempi. Tämänlaatuista kotoutumiskoulutusta järjestää Lohjalla sijaitseva Kanneljärven opisto, missä osataan ottaa huomioon opiskelijaryhmien heterogeenisyys sekä jokainen opiskelijayksilö tarpeineen ja toiveineen.

Työvoimaan kuulumattomien kotoutujien kotoutumiskoulutus on kevyempää. Kunnan maahanmuuttopalvelut ohjaa kotoutuja-asiakkaat osallistumaan alueella toimivien yhdistysten järjestämään kotouttavaan ryhmätoimintaan. ViaDia Länsi-Uusimaa ry sekä Lohjan Monitoimikeskus ylläpitävät Nummelassa vapaaehtoisvoimin pyöriäviä kielikahviloita tiistaisin ja torstaisin. Lisäksi Lohjan Monitoimikeskus organisoii viikoittaisia ”Opi suomea”-, ”Työelämä tutuksi”- sekä ”Työnhaku tutuksi”-ryhmiä. Näiden maksuttomien opiskelumahdollisuuksien ohella Nummelassa toimii myös Hiiden opisto, joka tarjoaa suomen kielen alkeiskursseja. Yhtenä vaihtoehtona on lisäksi erilaiset valtakunnallisesti saavutettavat nettikurssit, joille kannustetaan hakeutumaan, mikäli maahanmuuttajalta löytyy tarvittavat digitaidot ja -välineet.

Kunnan maahanmuuttopalvelut tekee jatkuvaa yhteistyötä kunkin kotoutumista edistävän tahon kanssa palveluiden kehittämiseksi. Tämä tarkoittaa mm. kehittämispalavereita, säännöllistä jalkautumista oppilaitoksiin tapaamaan kotoutujia ja opetushenkilöstöä sekä vierailuja kielikahviloissa. Syksyllä 2025 ja keväällä 2026 ViaDian senioritalo tarjoaa maahanmuuttajille keskiviikkoisin matalan kynnyksen digiohjausta. Heille on suunnitteilla lisäksi eritasoisia digikursseja. Vuoden 2025 aikana on kotoutujille tuotettu räätälöityjä digityöpajoja myös ESR-rahoitteisen Navigaattori-hankkeen puitteissa Luksiassa.

Uraohjauksen ja ammatillisten valmiuksien jalostamisen saralla Vihdin maahanmuuttopalvelut tekee tiiviistä yhteistyötä niin ikään Navigaattori-hankkeen kanssa, joka keskittyy työllisyyden edistämiseen ja kohtaanto-ongelman ratkaisemiseen. Hanke alkoi vuonna 2023 ja jatkuu vuoden 2025 loppuun. Navigaattorin palveluohjaajat parantavat kunnan vieraskielisten asukkaiden työllistymismahdollisuuksia ja yhteiskuntataitoja tarjoamalla yksilöllistä työnhakuohjausta, yrittäjyysinfoa, velkaneuvontaa ja lyhytkorttikoulutuksia.

Tuki, neuvonta ja ohjaus

Kotoutumisohjelman aikaiset ohjaus- ja neuvontapalvelut toteutuvat Vihdissä osana kunnan maahanmuuttopalveluiden yleistä neuvontatyötä. Hallinnon organisaatiomuutoksen myötä yksiköstä tuli osa Sivistys- ja hyvinvointipalveluiden palvelukeskusta ja se sijaitsee nykyisin samoissa tiloissa työvoimapalveluiden kanssa, osoitteessa Pisteentie 4. Vakituksia työntekijöitä on kaksi: maahanmuuttokoordinaattori ja kotoutumisohjaaja.

Vihdin maahanmuuttopalvelut tarjoaa laaja-alaista kotoutumista tukevaa neuvontaa kaikille Vihtiin asettuneille maahanmuuttajille. Neuvontaa on tarjolla ajanvarauksella, puhelinyhteydellä tai viestitse. Kotoutumisohjaaja auttaa asiakasta asioimaan eri viranomaisten kanssa ja neuvoa mm. asumisen, opiskelun, kieliopintojen, työnhaun, toimeentulon, oleskelulupien ja lasten koulunkäynnin ja harrastamisen kysymyksissä. Asiakassuhteet ovat toisinaan pitkäkestoisia, toisinaan kysymys on hoidettu yhdellä käynnillä. Maahanmuuttaja tai hänen läheisensä voi myös ottaa yhteyttä anonyymisti. Mikäli kotoutujalla on ennen kaikkea työllistymistä koskevia asioita, on hänet helppo ohjata vieraskielisiin erikoistuneelle työvoimaviranomaiselle. Työvoimapalvelut tarjoaa myös matalan kynnyksen neuvontaa maanantaista torstaihin klo 12–15.30.

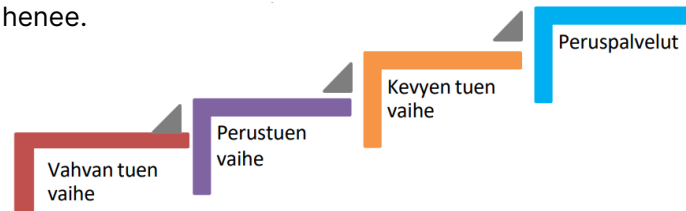
Maahanmuuttopalvelujen ohjaustyö on puolestaan luonteeltaan suunnitelmallista. Riippuen kotoutujan profiilista sen intensiteetti myös vaihtelee. Kiintiöpakolaisten kohdalla alkuvaiheen ohjaus on tehostettua ja jatkuvaa, mutta jo puolen vuoden jälkeen yhteydenpito väljenee. Mitä paremmin kotoutumisen prosessi on uudelle tulijalle esitelty ja mitä selkeämmin kotoutumisen välietappeja seurataan, sen onnistuneempi on lopputulos. Kotoutumisen prosessissa ihmiselle kertyy kumulatiivista osaamista, joka auttaa selviytymään uudessa ympäristössä. Tätä osaamisen kertymistä kuvataan kotoutumisen portaina, joita pitkin kotoutuja siirtyy avun kohteesta aktiiviseksi toimijaksi.

Kotoutumisen portaat -malli¹⁰ on kotoutumista tukevan työn osalta rajattu kolmeen vuoteen, mikä on aika, jolloin kuntaan sijoitetusta kiintiöpakolaisesta saadaan erilliskorvaus. Työskentely alkaa kuitenkin jo ennen kuntaan saapumista ja jatkuu tarvittaessa virallisen kotoutumisajan jälkeenkin yhteistyössä peruspalveluiden kanssa. Ensimmäisessä vaiheessa asiakas tarvitsee paljon tukea ja hänen kykynsä selviytyä uudessa ympäristössä vieraalla kielellä on rajallista. Vahvan tuen vaiheessa kotoutumista tukevan työn tavoitteena on lähinnä arjen sujuvuuden ja välittömän hyvinvoinnin varmistaminen. Kotoutumisen prosessin edetessä tavoitteet monimutkaistuvat ja tarjottu tuki tyypillisesti vähenee. Päämääränä on, että kotoutuja kykenee osallistumaan kansalaisyhteiskunnan toimintaan samoilla edellytyksillä kuin muutkin kuntalaiset.

¹⁰ Lydén, Hilkka 2019: Kotoutumisen portaat – kansainvälistä suojelua saavien asiakkaiden alueellinen kotoutumisen malli Karkkilassa ja Vihdissä. Opinnäytetyö. Laurea-ammattikorkeakoulu. Alun perin Ager, Alastair & Strang, Alison 2008: Understanding Integration: A Conceptual Framework. Journal of Refugee Studies 21(2), 166-191.

Maahanmuuttopalveluiden edustaja arvioi tavoitteiden toteutumista vähintään puolen vuoden välein yhdessä asiakkaan ja tarvittaessa muiden hänen kotoutumistaan tukevien toimijoiden kanssa.

Kuva 2: Kotoutumisen portaissa osaaminen lisääntyy ja tuen tarve vähenee.
(Lydén 2019, 42–44)

Kunnan muut kotoutumista edistävät palvelut

Muut maahanmuuttajille tarjottavat kunnan palvelut kuuluvat normaalipalveluiden piiriin: varhaiskasvatus-, opetus-, nuoriso-, kulttuuri- ja liikuntapalvelut sekä Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen tuottamat sosiaali- ja terveyspalvelut ovat kaikille kuntalaisille tarjottavia peruspalveluita. Oleellista on tehdä näistä palveluista saavutettavia, jolloin maahanmuuttaja osallistumisensa ja osallisuuden tunteensa myötä kotoutuu tehokkaasti ja kiinnittyy kotipaikkakuntaansa.

Maahanmuuttokoordinaattorin yksi päätehtävistä on sujuvoittaa kotoutujien peruspalveluihin pääsyä edistämällä palveluiden vastaanottavuutta. Tämä edellyttää kulttuuritietoisuuden lisääntymistä ja siirtolaisuuden parempaa ymmärtämistä ilmiönä. Avainasemassa on integraatiota tukeva viranomaispalvelu ja ”koko kunta kotouttaa”-henkinen palveluasenne.

Oikeusministeriö kannustaa kuntia hyvien väestösuhteiden edistämiseen. Se merkitsee valtakunnallisten, alueellisten ja paikallisten viranomaisten välistä yhteistyötä sekä pitkäjänteistä suunnittelua kansalaisjärjestöjen ja paikallisyhteisöjen kanssa. Vihdissä yhdistyskenttä on vireä ja maahanmuuttopalvelut ylläpitää tiiviitä yhteyksiä mm. seuraaviin toimijoihin: luterilaisen seurakunnan diakoniatyö, Lohjan monitoimikeskus, ViaDia Länsi-Uusimaa ry, Kinnas-ryhmä, EMY, SPR ja MLL. Uusia kotoutumista vahvistavia toimenpiteitä kehitellään jatkuvasti.

Varhaiskasvatus ja esiopetus

Varhaiskasvatus ja siihen kuuluva esiopetus luovat perustaa lapsen elinikäiselle oppimiselle. Varhaiskasvatus on tavoitteellista ja suunnitelmallista toimintaa, joka tukee lasten kehitystä, oppimista ja hyvinvointia. Varhaiskasvatuksen toiminta perustuu varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen arvoperustaan sekä käsitykseen lapsesta ja lapsuudesta. Varhaiskasvatuksen toimintaa suunnitellaan lapsilähtöisesti vahvistamalla lasten myönteistä minäkuvaa ja käsitystä itsestään oppijana.

Varhaiskasvatuksessa kulttuurinen moninaisuus nähdään voimavarana ja sen yhtenä tehtävänä on tukea maahanmuuttajalapsen kotoutumista. Jokaiselle varhaiskasvatukseen osallistuvalla lapsella laaditaan huoltajien kanssa yhteistyössä varhaiskasvatussuunnitelma, jonka lähtökohtana on lapsen etu ja tarpeet. Suunnitelmassa huomioidaan lapsen kielellinen, kulttuurinen ja katsomuksellinen tausta sekä otetaan huomioon huoltajien näkemykset lapsen hyvinvoinnista, kehityksestä, oppimisesta ja tuen tarpeista.

Varhaiskasvatuksen opettaja vastaa lapsiryhmän pedagogisen toiminnan suunnittelusta ja arvioinnista, jota toteutetaan yhdessä lapsiryhmässä työskentelevä henkilöstön kanssa. Varhaiskasvatuksen erityisopettajien osaamista hyödynnetään tarvittaessa

lapsen pedagogisen tuen järjestämisessä. Vastuu maahanmuuttajalapsen äidinkielen opetuksesta on huoltajalla. Huoltajien kanssa käydyissä keskusteluissa käytetään tulkkauksia aina tarvittaessa. Vaikka yhteistä kieltä ei ole, pyrkimyksenä on vuorovaikutus ja kohtaaminen. Varhaiskasvatuksen alettua huoltajia ohjataan tutustumaan Vanhempainliiton monella kielellä tuotettuun ”Päiväkotikielen tervetuloa!”-oppaaseen. Kommunikointia tukena henkilökunta hyödyntää kuvallista materiaalia.

Vihdin maahanmuuttopalvelut ja varhaiskasvatus tekevät yhteistyötä kehittämällä monikielistä tiedottamista, saavutettavampia prosesseja sekä tuottamalla tukimateriaalia varhaiskasvatuksen henkilöstön ja monikulttuuristen perheiden kanssa tehtävän yhteistyön vahvistamiseen.

Perusopetus

Lasten ja nuorten kotoutumista sekä osallisuutta suomalaisessa yhteiskunnassa tuetaan perusopetuksessa erilaisin opetusjärjestelyin ja tarvittaessa opiskeluhuollollisin tukitoimin. Opetuksen tavoitteiden määrittelyssä, sisältöjen valinnassa ja opetusjärjestelyissä otetaan huomioon, että oppilaat ovat iältään, opiskeluvalmiuksiltaan ja taustoiltaan erilaisia. Maahanmuuttajaoppilaiden opetusta ohjaa perusopetuksen opetussuunnitelman ohella kaksi erityistä Opetushallituksen laatimaa opetussuunnitelmaa, jotka ovat perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelma sekä suomi tai ruotsi toisena kielenä -opetuksen opetussuunnitelma.

Maahanmuuttajaoppilaisiksi lasketaan Suomeen muuttaneiden lisäksi Suomessa syntyneet maahanmuuttajataustaiset lapset ja nuoret. Heitä opiskelee nykyään kaikissa Vihdin kouluissa. Suurimmat ryhmät muodostuvat viroa ja venäjää äidinkielenään puhuvista. Myös muiden kieliryhmien edustajien määrä on vähitellen lisääntynyt kunnan kouluissa mm. työperäisen maahanmuuton lisääntymisen sekä pakolaisten vastaanoton myötä viimeisen kymmenen vuoden aikana.

Maahanmuuttajalapset sijoittuvat oman asuinalueensa kouluun, mikäli heidän suomen kielen taitonsa on riittävä yleisopetuksen ryhmässä opiskelemiseen. Muussa tapauksessa heille tarjotaan ensin perusopetukseen valmistavaa opetusta ja koulupaikka määräytyy sen mukaan. Järjestämispaikat päätetään erikseen ja ne saattavat vaihdella eri lukuvuosina.¹¹ Valmistava opetus on perinteisesti kestänyt yhden lukuvuoden ajan, mutta vuodesta 2025 alkaen oppilaan oikeutta valmistavaa opetukseen on mahdollista pidentää kaksivuotiseksi. Valmistavan opetuksen alkuvaiheessa on todettu hyväksi käytännöksi järjestää aloituspalaveri tulkin, opettajan, maahanmuuttotyöntekijän, oppilaan ja huoltajien kanssa. Tapaamisessa käydään läpi koulunkäyntiin liittyviä asioita ja sovitaan koulun aloittamispäivä.

Valmistavan opetuksen tavoitteena on antaa oppilaalle tarvittavat kielelliset ja muut valmiudet perusopetukseen siirtymistä varten, sekä edistää oppilaiden tasapainoista kehitystä ja kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan. Tarkoitus on taata oppilaille tasa-arvoiset mahdollisuudet koulunkäyntiin ja turvata siirtyminen oppivelvollisuusiän päätyttyä jatko-opiskeluun ja työelämään. Oppilaalle tehdään henkilökohtainen oppimissuunnitelma ja siinä otetaan huomioon lapsen aiempi osaaminen. Opetus voidaan järjestää ryhmämuotoisena tai inklusiivisesti perusopetuksen ryhmissä, mikäli se on oppilaan kielitaidon kehityksen kannalta tarkoituksenmukaista. Valmistavan opetuksen aikana asteittainen integrointi koulun perusopetuksen ryhmiin tukee oppilaiden kotoutumista ja suomen kielen oppimista. Opetukseen osallistuvalla on oikeus siirtyä perusopetukseen tai esiopetukseen jo ennen edellä todettujen tuntimäärien täyttymistä, jos hän pystyy seuraamaan perusopetusta tai esiopetusta.

Valmistavan luokan opettaja tekee tiivistä yhteistyötä perheiden kanssa ja rohkaisee huoltajia osallistumaan kodin ja koulun yhteisiin tilaisuuksiin. Vanhempainiltojen yhteyteen on järjestetty maahanmuuttotäustaisille vanhemmille erikseen tulkkivälitteinen esitys suomalaisesta koulujärjestelmästä sekä tietoa koulun käytänteistä. Wilman osoittauduttua haasteelliseksi monelle maahanmuuttajahuoltajalle opettaja on osallistunut ohjevideoiden tuottamiseen yhdessä maahanmuuttopalveluiden kanssa. Tarvittaessa koulut kutsuvat oppilaspalavereihin mukaan maahanmuuttopalveluiden edustajan, mikäli sen katsotaan hyödyttävän perhettä.

¹¹ Lukuvuonna 2024–2025 alakoulun valmistavaa opetusta tarjottiin Nummelan koululla ja yläkoulun valmistavaa opetusta Nummelanharjun koululla. Lukuvuonna 2025–2026 valmistava opetus tapahtuu Etelä-Nummelan koulussa ja Vihdin yhteiskoulussa.

Valmistavan opetuksen ja suomi toisena kielenä-opetuksen piirissä olevia oppilaita tuetaan monin tavoin: heidät huomioidaan erityisenä ryhmänä niin tukioppilastoiminnassa kuin kartoitettaessa teho-ohjattavia oppilaita. Jatkossa 9-luokkalaisille teho-ohjausta antava erityisnuorisotyöntekijä toimii myös linkkinä TUVA:an ja ammatilliseen opetukseen siirtyville opiskelijoille. Kontaktin jatkuminen kyseisessä nivelvaiheessa on todella hyödyllistä.

Oppilaan oman äidinkielen opetus edistää kulttuuritaustan tuntemusta ja kulttuuri-identiteetin kehittymistä. Oman äidinkielen hyvä hallinta parantaa edellytyksiä myös kohdekielen oppimiselle ja tällä kielellä tapahtuvalle muulle oppimiselle. Maahanmuuttajaoppilaille pyritään mahdollisuuksien mukaan tarjoamaan oman äidinkielen opetusta. Laki ei siihen kuitenkaan velvoita.

Perusopetuslain mukaan evankelisluterilaisen kirkon ja ortodoksisen kirkkokunnan jäsenet osoitetaan kyseiseen oman uskonnon opetukseen. Uskonnollisiin yhdyskuntiin kuulumattomat oppilaat osoitetaan elämäkatsomustiedon opetukseen. Oppilaalla on kuitenkin oikeus saada oman uskontokuntansa mukaista opetusta, jos kyseiseen ryhmään kuuluvia oppilaita on vähintään kolme ja vanhemmat pyytävät opetuksen järjestämistä. Mikäli nämä vaihtoehdot eivät tule kysymykseen, muihin yhdyskuntiin kuuluville järjestetään korvaavaa opetusta tai he voivat pyynnöstä osallistua elämäkatsomustiedon opetukseen. Korvaavan opetuksen sijaan he voivat osallistua myös oman uskonnollisen yhdyskuntansa järjestämään opetukseen.

Vihdin opettajien käytössä on kattava online-materiaali kielitietoisuudesta. Vuoden 2025 aikana Kuoppanummen yhtenäiskoulun apulaisrehtori osallistuu THL:n antirasismikoulutukseen välittääkseen uusia työotteita myös kunnan muihin kouluihin. Yhdeksäsluokkalaisten jatkokoulutusmessuille on alettu yhteistyössä maahanmuuttopalveluiden kanssa tuottamaan infodioja eri kielillä ja jatkossa pohditaan tarkemmin, miten toisen asteen opintoja koskeva tärkeä tieto saavuttaisi vieraskieliset vanhemmat parhaiten. Pieniä askeleita kotouttavampaan suuntaan otetaan siis monella koulukentän saralla.

Kirjasto- ja kulttuuritoimi

Taide ja kulttuuri edistävät sekä kotoutumista että maahanmuuttajien oman kielen ja kulttuurin ylläpitämistä. Vihdin kunnankirjaston toimipisteissä ja kirjastoautossa on mahdollista lainata aineistoa niin suomeksi ja ruotsiksi kuin useilla muilla kielillä. Jos kirjastosta ei löydy luettavaa omalla äidinkielellä, on mahdollista hyödyntää Monikielisen kirjaston palveluita. Kirjastot tekevät lisäksi tiivistä yhteistyötä päiväkotien kanssa. Mahdollisuuksien mukaan kirjasto voi tuoda tietynkielistä aineistoa iltasatuhyllyyn päiväkodin eteiseen, missä lainaaminen tapahtuu. Kirjastoissa järjestetään runsaasti eri ikäisille avoimia, maksuttomia tapahtumia, mutta myös erityisesti maahanmuuttaneita kutsutaan tutustumaan palveluihin. Nummelan pääkirjastolla toimii vakiintunut Lohjan

monitoimikeskuksen ”Opi suomea”-ryhmä, joka vetää maahanmuuttajia paikalle viikoittain. Keväällä 2025 maahanmuuttopalvelut järjestivät kirjastolla pakolaisuudesta kertovan valokuvanäyttelyn sekä maahanmuuttajille suunnatun selkokielisen vaali-infon.

Kulttuuripalvelut järjestävät matalan kynnyksen tapahtumia kuntalaisille. Nummelan Galleria Pictor ja kirkonkylällä sijaitseva kulttuurikeskus Kultsa tarjoavat laadukkaita taidenäyttelyitä ja tapahtumia ympäri vuoden. Vihdin museo puolestaan on myös ilmainen kaikille avoin tila, jonne kaikki ovat tervetulleita. Perusnäyttely esittelee vihtiläisyyttä ja museo onkin paikka, jossa kaikilla on mahdollisuus oppia omasta uudesta kotipaikastaan.

Nuorisopalvelut

Kunnallinen nuorisotyö perustuu nuorisolakiin (1285/2016, 2 §), jonka tavoitteena on muun muassa edistää nuorten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia, tukea nuorten kasvua, itsenäistymistä, yhteisöllisyyttä ja harrastamista sekä edistää nuorten yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa. Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistämisen tärkeä osatekijä on vähemmistöryhmiin kuuluihin lapsiin ja nuoriin kohdistuvaan syrjintään puuttuminen. Lakiin kirjattujen tavoitteiden toteuttamisessa lähtökohtina ovat yhteisvastuu, kulttuurien moninaisuus ja kansainvälisyys sekä monialainen yhteistyö ja kestävä kehitys.

Vihdin nuorisotyö tarjoaa koulunuorisotyötä, minkä puitteissa nuorisotyöntekijät suorittavat vierailuja valmistavan opetuksen ryhmissä. Tarkoitus on tehdä paikallinen nuorisotyö tutuksi maahanmuuttajataustaisille nuorille. Kunnalla on nuorisotilat Nummelan keskustassa ja Vihdin kirkonkylällä. Nuorisotilatoiminnan ilmoittautumislomake on olemassa englanniksi ja esitteet on käännetty ukrainaksi ja venäjäksi. Toimintaa on tehty maahanmuuttajaperheille tutuiksi järjestämälle heille avoimet ovet talvilomaviikolla ja tutustumispäivä keskikesällä.

Yhteistyötä tehdään maahanmuuttopalveluiden kanssa suunnittelemalla monikulttuurisia tapahtumia jatkossakin, jotta kanssakäyminen eri väestöryhmien kesken lisääntyisi. Keväisin, kun perheillä on aika ilmoittautua kesäleireille, kotoutumisohjaaja varmistaa, että tieto kulkee huoltajille, ja että kaikki halukkaat pääsevät mukaan. Vuonna 2024 leiriohjaajaksi palkattiin ukrainalainen nuori, jotta kieli ei muodostaisi estettä ukrainalaislasten osallistumiselle. Monikielistä tiedotusta on määrä lisätä lähitulevaisuudessa. Etsivä nuorisotyö Vimman palveluihin ohjataan maahanmuuttajanuoria samoin periaattein kuin kantaväestöön kuuluvia nuoria.

Sosiaalipalvelut

Kun maahanmuuttanut on saanut kotikunnan, hän on oikeutettu hyvinvointialueen järjestämiin sosiaali- ja terveystalveluihin. Suomen perustuslain mukaan jokaisella on statuksesta riippumatta oikeus riittäviin sosiaali- ja terveystalveluihin.

Vihdissä sosiaalipalveluja tuottaa Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue ja kotoutumista tukevissa sosiaalipalveluissa työskentelee kolme sosiaalityöntekijää ja kolme sosiaaliohjaajaa. Asiakkaat ohjautuvat heille maahanmuuttokoordinaattorin suoran yhteydenoton tai huoli-ilmoituksen kautta.

Kotoutumista tukevat sosiaalipalvelut painottuvat kotoutumisen alkuvaiheeseen eli niiden avulla autetaan maahan saapuneita ihmisiä hyvän elämän alkuun Suomessa. Palvelutarpeen arvioinnissa määritellään tarvittavat sosiaalipalvelut ja mietitään yhdessä asiakkaan kanssa palveluiden sisältö ja kesto. Tarvittaessa laaditaan asiakassuunnitelma. Tavoitteena on vahvistaa yksilön itsenäisyyttä, sosiaalista hyvinvointia, turvallisuutta ja osallisuutta.

Palvelu on tarkoitettu ensisijaisesti kansainvälisen suojelun asiakkaille, ihmiskaupan uhreille sekä alaikäisille yksin maahan tulkeille nuorille. Hyvinvointialueella majoittuville paperittomille henkilöille tarjotaan kiireelliset sosiaali- ja terveystalvelut. Lisäksi kotoutumista tukevia sosiaalipalveluja tarjotaan alle kolme vuotta maassa asuneille vieraskielisille, jotka ovat sosiaalituen tarpeessa. Sen sijaan Suomessa yli kolme vuotta asuneet ulkomaalaiset kuuluvat pääasiassa aikuissosiaalityön palvelujen piiriin.

Maahanmuuttopalveluiden henkilöstö tekee tarvittaessa tiivistäkin yhteistyötä sosiaalityön kanssa esimerkiksi vammaistalveluiden ja lastensuojelun järjestelyissä. Mikäli työvoiman ulkopuolella olevalla ulkomaalaisella kotivanhemmalla tai ikääntyneellä vieraskielisellä todetaan sosiaalipalvelujen tarvetta, hänelle laaditaan monialainen kotoutumissuunnitelma, joka päivitetään puolivuositain. Dokumentin sisällön tuottavat maahanmuuttokoordinaattori yhdessä sosiaalityöntekijän kanssa. Tulkkia käytetään aina tarvittaessa ja tulkkauskuiluista vastaa koolle kutsunut taho.

Terveyspalvelut

Vihdissä perusterveydenhuollon järjestää Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue. Erikoissairaanhoidon palvelut puolestaan järjestää HUS-yhtymä. Terveystarkastuksen palvelut ovat kaikille kuntalaisille samat kansalaisuudesta riippumatta. Vieraskielisillä asukkailla on oikeus tulkkiin. Tarvittaessa potilaan asiaa edistetään verkostoyhteistyössä maahanmuuttopalveluiden kanssa.

Pakolaisille hyvinvointialue järjestää maahanmuuttajien terveystarkastuksen, joka sisältää ensivaiheen terveystarkastuksen sekä tartuntatautien seulonnan. Siinä otetaan huomioon muun muassa oleskelualueet ennen muuttoa, mahdollinen altistuminen eri taudeille, aikaisemmat sairaudet, nykylläkäytys sekä rokotushistoria. Terveystarkastukseen sisältyy laboratorio- ja röntgentutkimuksia. Tarkastuksesta ohjataan tarvittaessa lääkäriin tai suun terveydenhoitoon. Lisäksi korkean keuhkotuberkuloosin ilmaantuvuuden maista kotoisin oleville maahanmuuttajille järjestetään vapaaehtoinen tuberkuloosin seulontatutkimus, mikäli Suomessa oleskelun kesto tulee todennäköisesti olemaan yli kolme kuukautta. Seulonnan tavoitteena on suojata maahanmuuttajan omaa terveyttä sekä katkaista tartuntaketjut maahanmuuttajan läheisten ja kantaväestön suojelemiseksi tartunnoilta.

Suunnitteilla on terveydenhoitoon ja sen palvelujärjestelmään liittyvä info- ja ohjaustilaisuus maahanmuuttaneille. LUVN on myös hiljattain panostanut selkokielen ohjeistukseen nettisivuillaan. Puhelinpalvelun takaisinsoiton yhteydessä on mahdollista saada puheluun mukaan pikatulkkausta ja digitaalinen asiointikanava Lunna palvelee myös englanniksi.